

Fiskeri- og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep

0032 OSLO

HØRING AV NOU 2005: 10 TILLEGG - LOV OM FORVALTNING AV VILTLEVENDE MARINE RESSURSER

Det vises til Fiskeri- og Kystdepartementets brev av 24. 06.05 vedrørende høring NOU 2005:10, utkastet til ny Havressurslov samt Fiskeridirektoratets hørings svar av 31.10.05. Denne uttalelsen representerer et tillegg til tidligere høringsuttalelse.

1. INNLEDNING

En anser Fiskeridirektoratets hørings svar av 31.10.05 å være uttømmende i det vesentlige når det gjelder merknader til lovutkastet. Senere tids erfaringer samt videre utvikling i samarbeid med andre nasjoner og andre etater i Norge har synliggjort ytterligere områder der en har behov for nye eller endrede hjemler for å tilfredsstille de skjerpede krav til en effektiv ressurskontroll samt de forpliktelser en har og vil få ovenfor andre kontrolltater og internasjonale forpliktelser.

Dette dokumentet gir under kapittel 2 en beskrivelse av de områder en mener NOU utkastet mangler eller har ufullstendig hjemmel med tanke på de behov en har og vil få.

Punktene 1 og 2 omhandler mulighet til å spore fisken bedre, disse to situasjonene beskrives sammen i kapittel 3 og munner ut i et forslag til felles hjemmel som endret første ledd i § 8-6.

Punktene 3 og 4 omhandler større behov for samarbeid på kryss av landegrensene og mulighet til effektiv kontroll og behandles sammen i kapittel 4 og munner ut i en felles hjemmel, § 2-12 (ny).

Punkt 5 representerer flere mindre endringer i eksisterende kontrollhjemmel mv for å effektivisere kontrollene samt bedre muligheten for sikre bevis. Endringene vil bli beskrevet i kapittel 5 og munner ut i endret § 12-2, 4.ledd.

Kapittel 6 vil beskrive de tilleggsendringer Fiskeridirektoratet går inn for i utkastet til ny Havressurslov.

Forslagene til tilleggsendringer i NOU 2005:10 anses vesentlige i forhold til en mer kostnadseffektiv ressurskontroll, våre forpliktelse i forhold til andre nasjoner og kontrolltater samt for å hindre konkurransevridning i næringen.

2. BESKRIVELSE AV DE OMRÅDER FISKERIDIREKTORATET SER BEHOV FOR TILLEGGENDRINGER I LOVUTKASTET I NOU:2005:10

Fiskerinæringen har både nasjonal og internasjonalt endret seg sterkt de senere år. Viktige trekk er globalisering, utvikling av IKT-verktøy og webtjenester, stadig flere overbeskattede fiskeressurser, stadig mer oppdrett av marine arter samt økt fokus fra forbrukerne på produktopplysninger og bærekraftig ressursforvaltning. Krav og økt konkurranse fra private og ideelle organisasjoner (som Greenpeace og MSC) akkreditering av aktører som delaktig i en ansvar ressursforvaltning øker i omfang. Denne utviklingen stiller både nye krav til dokumentasjon av produktegenskaper og markedsføring av nasjonal ressursforvaltning. Samtidig øker krav til dokumentasjon fra andre nasjonale etater samt fra handelsnormer og merkekrav internasjonalt. Både nasjonale og europeiske matvareskandaler og økt frykt for mangelfull kontroll med dioksiner og andre fremmedstoffer har økt markedenes krav om dokumentasjon av produktenes opprinnelse, renhet og aktørenes etiske holdning.

Markedenes krav til etiske holdninger hos næringsaktørene har tidligere rammet helst andre nasjoners handel med truede fiskeslag eller fisk fra fjernere havstrøk. Den senere tids fokus på piratfisket i Barentshavet og overbeskatning på Østersjøtorsken har skjerpet kravet fra konsumentene og de store matvarekjedene: Hvordan skille den lovlig fangede fisken fra piratfisken eller fisk fra truede stammer? Klassisk hygienelovgivning stiller krav til merking og sporing tilbake til produsenten av ferdigproduktene. Hygienedirektiv fra EU stiller i tillegg krav til opplysninger om hvorvidt fisken er vill/oppdrettet, fangsthav og latinsk artsnavn Regulation EC 104/2000). EU Regulation on the General Principles and Requirements of Food Law fra jan 2005 definerer og refereres sporbarhet eksplisitt. Norsk hygienelovgivning stiller i dag krav til sporbarhet ett ledd frem og ett tilbake.

Norsk fiskerilovgivning har naturlig nok historisk fokusert hovedsakelig på selve utøvelsen av fisket. Etter at sluttseddel er skrevet mellom fisker og kjøper, hjemler fiskerilovgivningen i dag ikke pålegg for påfølgende operasjoner eller aktører ut over det å gi tilgang til den informasjon de måtte besitte. Dette innebærer således at fiskeriforvaltningen ikke kan pålegge verken den enkelte produksjonsbedrift, transportledd, tradere eller senere kjøpere å dokumentere hvor et fiskeparti kommer fra eller går til.

Fiskerinæringen endres mot større og annerledes enheter og omsetningsformer. Fangsleddet er effektivt og det er kamp om de lønnsomme ressursene i havet. Senere års erfaring har vist at for å forvalte ressursene i havet på en optimal måte må en ha en tilfredsstillende ressurskontroll. Slik kontroll kan ikke utøves effektivt av ett land alene. Norge forvalter betydelige fiskeriressurser sammen med andre land. Erfaring viser at for å oppnå en effektiv ressurskontroll må en samarbeide på tvers av landegrensene i form av kontrollavtaler og bistand.

Havressursloven vil bli en lov tilpasset moderne ressursforvaltning og fiskeriomsetning. En må ta høyde for de problemstillinger som eksisterer og de som kan oppstå, nasjonalt og internasjonalt. Fiskeriforvaltningen samarbeider også nasjonalt med en rekke andre kontrolletater. Også i denne forbindelse må en ha lovhjemler som sikrer effektivt kontrollsamarbeid nå og i fremtiden.

Den senere tids kontroller samt kontrollsamarbeid nasjonalt og internasjonalt har avdekket at en i forslaget til Havressursloven ikke har tiltrekkelig lovhjemmel på alle de områder en vil kunne få forpliktelser nasjonalt og internasjonalt.

Fiskeridirektøren ser fire situasjoner der det er behov for en skjerpet ressurskontroll og der en i dag ikke kan se å ha tilfredstillende hjemler til å gjennomføre kontroll og/eller sanksjonere.

1. Når fisk flyttes innad i en bedrift f.eks til et eksternt lager eller produksjonssted.
2. Når fisk eller dokumenter om fisk påtreffes i kontrolløyemed f.eks på et transportmiddel, i produksjon, ved eksport e.l. og en ikke har mulighet til å spore fisken tilbake til den aktuelle slutt- eller landingsseddel og derved fisker eller sanksjonere manglende dokumentasjon.
3. Når en i forbindelse med kontroll av landing, import, transport, omsetning e.l. påtreffer fisk eller dokumenter om fisk som representerer et lovbrudd i et annet land, men som ikke representerer brudd på norsk regelverk og en ikke kan sanksjonere.
4. Når det ved kontroll utenfor norsk jurisdiksjonsområde avdekkes at norske aktører har deltatt i fiske, handel, transport e.l. med fisk som representerer brudd på et lands regelverk, men ikke på norsk regelverk.
5. To mindre justeringer i eksisterende regelverk som kan gjøre hverdagen for kontrolløren enklere og mer kostnadseffektiv.

Punktene 1 og 2 er knyttet om mot muligheter for sporing av fisk. Punktene 3 og 4 er knyttet opp mot behovet for å drive kontroll på tvers av landegrensene og hjelpe hverandre for å kunne gjennomføre en effektiv ressurskontroll. Punkt 5 kan gjøre kontrollgjennomføringen mer effektiv i Norge.

3. BEHOVET FOR LOVHJEMMEL KNYTTET TIL SPORING AV FISK

Fiskeridirektoratet vil i det følgende begrunne og foreslå en ny bestemmelse i havressursloven. Bestemmelsen er ment å dekke et nytt område i forhold til eksisterende bestemmelser og bestemmelser som ellers er foreslått. I dag finnes det en rekke regler som på sin måte kan spore fisken. Disse reglene vil bli beskrevet. Problemer med eksisterende regelverk er at de ikke sporer fisken tilbake til Direktoratets kjernedokument, slutt- eller landingsseddel. Det mangler videre hjemmel for å pålegge entydig krav om å merke fisken og dokumenter som følger fisken samt til å sanksjonere dersom slik dokumentasjon/ merking mangler.

Næringen utvikler seg i retning av større enheter. En virksomhet kan bestå av en rekke enheter med tanke på mottak, produksjon, lagring og transport. Det kan ofte være store geografiske avstander mellom enhetene. Etter mottak blir fisken ofte flyttet. I den senere tid har en i kontrollsammenheng ofte kommet opp i problemstillinger som gjør kontroll vanskelig eller umulig som følge av denne utviklingen.

Ut fra ovennevnte må en ta høyde for at både næringen og forvaltningen om kort tid ønsker et regelverk der enhver næringsaktør i fiskeribransjen kan dokumentere opprinnelse på fisk som besittes samt at opprinnelsen fremgår i alle dokumenter vedrørende fisk og at dokumentasjonen oppbevares i ettetid.

En vil i Havressursloven trenge en hjemmel for å utarbeide detaljregler om sporing og sanksjon knyttet til manglende sporing. Det anses naturlig at det legges til Kyst- og Fiskeridepartementet å utarbeide slike regler. Det vil være nødvendig at detaljreglene utarbeides i samråd med de andre aktuelle kontrollstatene og næringen selv slik at en kan enes om ett formular som ivaretar alle behov. En må også være i dialog med de land en forvalter fiskeriressursene sammen med tanke på effektiv kontroll. Overordnet fokus må være at næringsaktørene ikke påføres mer byrder enn nødvendig.

For å vise behovet for bedre kjedesporing med opplysninger fra fangstleddet så vel som bedriftsintern sporing av fisk ut fra et ressurskontrollståsted kan følgende eksempel gi et bilde på de utfordringer en står ovenfor. En norsk bedrift, vi kan kalle den Fiskemottak AS, består i dag av 12 enheter med stor spredning i geografisk beliggenhet. De 12 enhetene er hovedanlegget, ni ordinære mottaksstasjoner spredt rundt i fylket og to tidligere selvstendige produksjonsanlegg som nå er avdelinger under Fiskemottak AS.

Mellom hovedanlegget og avdelingene foregår det transport av fisk ulike veier etter som fisken egner seg for salting, hending eller filetering, og hvor stor lagerkapasitet det enkelte anlegg til en hver tid har. Til dels er avstandene mellom anleggene store.

Selskapsintern transport, slik som her, krever ikke fraktbrev/ transportdokument, verken etter vårt regelverk eller etter skatteetatens regelverk. Dette medfører to problemer i regionkontorenes praktiske kontrollutøvelse.

Når en har trafikkontroll anses i utgangspunktet fisk som mangler transportdokument (eller kvitteringer for kjøp) som svart fisk, men denne typen fisketransport er altså lovlig uten slike dokumenter. Når en treffer på denne typen transport, og er nødt til å akseptere at den mangler dokumenter, står en uten mulighet til å kontrollere hvor fisken faktisk blir kjørt.

Videre er det umulig å avholde sikre lagerkontroller ved de ulike anleggene, fordi det ikke er mulig å skaffe seg oversikt over hvor mye fisk som er transportert til hovedanlegget, eventuelt hvor mye fisk som kommer fra hovedanlegget. Uten sikre lagertelling av en bedrift er det umulig å påvise om svart omsetning har funnet sted.

Fiskeridirektoratet har de senere år i stadig større grad gjennomført omsetningskontroller. En omsetningskontroll er en kontroll av kjøp og salg i bedriften avgrenset av en lagertelling i hver ende med en måned til flere år mellom de to tellingene. Dokumentkontrollen baseres på revisorbekreftede dokumenter. Sett i sammenheng med eksempelet over kan en tenke seg tilfeller der fisken som er gjenstand for en omsetningskontroll er spredd på mange mottak og lager f. eks 5 steder. Det må da gjennomføres lagertelling i hver ende av kontrollperioden på alle fem mottak/lager på samme tidspunkt. Dersom tellingene er gjennomført på forskjellig tidspunkt vil de ikke holde som bevis i en eventuell rettssak. Det sier seg selv at det er vanskelig for et regionkontor å gjennomføre f. eks fem telling på samme tidspunkt.

Fiskeridirektoratet anser også enkeltstående lagerkontroller som en viktig og effektiv kontrollform. Den er langt mindre ressurskrevende og kan avholdes hyppig nok til at ønsket preventiv effekt oppnås. Imidlertid kan selv enkeltstående lagerkontroller være vanskelig å gjennomføre når fisken er spredd geografisk og en mangler sporingsmuligheter og sanksjoner som kan nyttes når fisken ikke er merket og følges av dokumenter. En ser et behov for andre måter å dokumentere/ spore fisken på.

Det eksisterer i dag regelverk på mange felt som medfører at fisken blir sporet.

General Food Law (GFL), forordning 178/2002, artikkel 18 (krav om sporbarhet) trådte i kraft i EU 1.1.2005.

Matloven trådte i kraft 1.1.2004 og inneholder i § 11 hjemmelsgrunnlag for å gi forskrifter om sporbarhet.

Norsk hygieneforvaltningsforskrift trådte i kraft fra samme dato og har de samme bestemmelsene (Forskrift om sporbarhet datert 23. desember 2004 nr. 1809) og stiller krav om kjedesporing ett ledd frem og ett ledd tilbake.

Fiskeridirektoratet baserer seg på en horisontal kontrolltilnærming. En ønsker å ha mulighet til å kontrollere fisken fra den taes opp av havet, via landing, omsetning, produksjon, transport, eksport og til den når siste ledd i kjeden, konsumentleddet.

Norske fartøy over 13 meter plikter å føre fangstdagbok. Det er vedtatt forskrifter og instruksjoner på detalj nivå med hjemmel i lov om saltvannsfiske §9. De fleste av fartøyene under 21 meter kan føre forenklet fangstdagbok. Grunnprinsippet i dagbokføringen er at fangst skal føres før ny fangsoperasjon føres og alltid mot slutten av døgnet. Ny dag/ fangst skal ikke påbegynnes før forrige side er ferdig ført. All fangst skal føres før fartøyet landes.

En del fartøygrupper, som sjølprodusenter og bomtrålere er dessuten pålagt en rapporteringsplikt til fiskeridirektoratet med hjemmel i lov om saltvannsfisk §9. Rapportering går på aktiv i fiske, passiv, ukefangst, melding om havneanløp samt overføring av fangst.

I medhold av lov om saltvannsfiske §4s er alle norske fartøy over 24 meter pålagt å ha satellittsporingsutstyr om bord. Utstyret skal baseres på at det minst en gang per time sendes melding via satellitt som inneholder opplysninger om fartøyets identifikasjon, posisjon, dato og tidspunkt, fart og kurs samt hvilken rapporttype som sendes. Utenlandske fartøy i NØS er underlagt tilsvarende regelverk. EU har generelt sett strengere regelverk og i EU-sonen må derfor alle norske fartøy over 15 meter ha sporingsutstyr.

Regelverket om satellittsporing gjelder sporing av fartøy, ikke fisken, men sammen med fangstdagbok og kravet om rapportering lager det et godt regime for å kunne spore fisken mot fisker og sone/område så lenge den befinner seg på havet.

Kystvakten og Fiskeridirektoratet sanksjonerer i ca 10 % av gjennomførte kontroller. Dersom en ser på grunnlaget for sanksjonene er en nokså stor andel knyttet til tiden fisken er på havet. Av dette kan en slutte at det kontrollregimet som en har oppnådd når

det gjelder kontroll på havet er nokså effektivt, en har brukbar sporing av fisker og fisken og de sanksjonsmidler som finnes har vist seg effektive.

Når fisken landes skal en seddel fylles ut. Inntil 2003 var seddelføring knyttet til omsetning og forskriften var hjemlet i lov om saltvannsfiske §9 og lov om råfisk §7. Kvoteberegning og derved ressursregnskapet for Norge ble basert på omsetningsopplysninger. I 2003 ble det foretatt en speilvendning mot å basere kvoteavregning på tidspunktet for landing. Årsaken til endringen var at omsetning ofte finner sted på et annet tidspunkt enn landing, gjerne flere måneder senere. For å få raskest mulig registrering av uttaket fra havet samt ha noe å kontrollere mulig svart omsetning mot ble det innført en plikt til å føre seddel ved landing uansett omsetningstidspunkt.

Når fisken så er landet og seddel ført for hele eller deler av fangsten begynner våre kontrollproblemer. Som beskrevet allerede mens fisken er i mottaksbedriften.

En vil i det følgende gå igjennom det regelverk som er knyttet til transport av fisk og som kan hjelpe kontrolløren til å spore fisken.

En har tre regelverk knyttet til regnskap og veifrakt; lov om veifrakteavtaler heretter kalt vfl, lov om bokføring heretter kalt bfl og forskrift om bokføring heretter kalt bfor.

Ved internasjonal befordring skal fraktavtalen bekreftes med fraktbrev, jf vfl § 7. Fraktbrevet utferdiges i 3 eksemplar hvor det ene følger varen, jf vfl § 8.

På fraktbrevet skal det fremgå antall kolli, særskilte merker og nummer og godsets bruttovekt, jf vfl § 10. I fiskerisammenheng bør disse opplysningene ut fra sporingshensyn mellom aktører gis pr produkttype og opprinnelsesreferanse f.eks til sluttseddelnummer, men det kreves ikke.

Ved innenriks befordring er fraktbrev ikke lovpålagt, jf vfl § 7.

Ved eventuell utferdigelse av fraktbrev er det heller ikke krav om at et eksemplar skal følge varen. Det er i utgangspunktet tilstrekkelig at det skrives et eksemplar som leveres avsender, jf vfl § 8. Som nevnt er fraktbrevet i denne sammenheng en frivillig sak.

Etter bokføringsreglene er det ved salg av varer en rekke krav både til dokumentasjon av salget og hvordan dette skal registreres i bedriftens forskjellige regnskapsrapporter.

Bfl § 10 er en svært sentral bestemmelse med hensyn til dokumentasjon av bokførte opplysninger :

”Bokførte opplysninger skal være dokumentert. Dokumentasjonen skal utstedes med et korrekt og fullstendig innhold og vise de bokførte opplysningenes berettigelse. Dokumentasjonen skal ikke endres etter utstedelse. Dersom dokumentasjonen består av flere dokumenter, skal det være referanse fra primærdokumentet til øvrige dokumenter.

Bokførte opplysninger skal lett kunne følges fra dokumentasjonen via spesifikasjoner frem til pliktig regnskapsrapportering. Det skal likeledes på en lett kontrollerbar måte være mulig med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering å kunne finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte bokførte opplysningene. Dokumentasjonen skal være systematisert på en måte som gjør det mulig å kontrollere at den er fullstendig.”

I bfl § 13 medtas reglene for oppbevaring av regnskapsmateriale. I denne bestemmelse fremgår det at utgående pakksedler eller tilsvarende dokumentasjon skal oppbevares i 3,5 år. Dette må bety at man skal utarbeide ”forsendelsespapirer” ved salg. (Det bør her presiseres hvilke krav som stilles til detaljgrad i varebeskrivelsen og krav til kjedesporings referanse ut over fakturadetaljene -)

Bfl § 14 omhandler bistand og informasjon til kontrollmyndighet :
 ”Bokføringspliktige skal gi offentlige kontrollmyndigheter nødvendig bistand til innsyn i regnskapssystemet og regnskapsmaterialet og stille til disposisjon utstyr og programvare for dette.

Dersom den bokføringspliktige helt eller delvis har overlatt til en annen å foreta bokføring og oppbevaring av regnskapsmateriale etter denne lov, gjelder pliktene etter første ledd også for den dette er overlatt til.”

I begrepet offentlige kontrollmyndigheter antas det at også ansatte i Fiskeridirektoratet inngår.

Bokføringsforskriften har mer detaljerte bestemmelser for enkelte forhold. Salgsdokumentets innhold følger av bfor § 5-1-1 , bl.a ytelsens art og omfang, vederlag, tid og sted for levering .

Salgsdokumentet følger imidlertid ikke varen og det kan bli utstedt i ettertid, innen en måned etter at varen er levert.

Bokføringsloven og bokføringsforskriften har følgelig en rekke bestemmelser som kan være med på å spore fiskeleveransene. Imidlertid er de av mer generell og overordnet karakter samt at ikke noe av denne dokumentasjonen kreves vedlagt den fysiske fisketransporten. Ingen av reglene i denne loven gir oss sanksjonsmuligheter på stedet der hvor kontrollaktiviteten utføres. Dersom sakene føres frem i rettsapparatet er det mulig at noen av disse bestemmelsene kan bli aktuelle.

Bestemmelsene kan følgelig ikke brukes når våre inspektører foretar vegkontroller av fiskeleveranser ombord på lastebiler og trailere og de kan på ingen måte spore fisken tilbake til det viktige landings- eller sluttseddeldokumentet.

Når det gjelder forflytting av varer innenfor samme juridiske enhet innenlandsk, har ikke bokføringsreglene og heller ikke lov om vegfraktavtaler, krav til dokumentasjon. Flytting av varer innenfor samme lager er ingen transaksjon som må dokumenteres. Selskaper kan også eie flere lagre. Dersom man flytter varen fra en lokalitet til en annen, men hvor begge lokalitetene eies av samme juridiske enhet og inngår i samme lager, har det sannsynligvis heller ikke skjedd noen transaksjon som må dokumenteres. En slik forflytning vil kunne medføre at sporingsmulighetene blir kraftig redusert. Krav til tilfredsstillende interne rutiner, samt bedriftens eget behov for å vite hvor varene fysisk befinner seg, tilsier en form for intern dokumentasjon og intern registrering. Imidlertid er sannsynligvis ikke dette regler og dokumenter Fiskeridirektoratet i sitt kontrollarbeid kan nyttiggjøre seg av.

Norge har inngått avtaler med andre land om lavere toll ved eksport enn ordinært . For å få slike tollpreferanser stiller tollmyndighetene spesielle betingelser for eksportørene og

deres underleverandører. EØS avtalens protokoll 4 regulerer forholdet til EU på dette felt. Ved eksport fra Norge til EU kreves det at varene har norsk eller EØS-opprinnelse for å få redusert toll. Den eksportør som krever tollreduksjon må dokumentere eksportvarens opprinnelse enten ved fysisk adskillelse eller ved bokføringsmessig adskillelse fra tredjelandsfisk som skal belastes med full toll, Organisering av fysisk adskilt lager og produksjon etter råstoffets opprinnelse kan både være praktisk vanskelig og kostbart. En alternativ løsning er å foreta en bokføringsmessig adskillelse. Eksportør må da dokumentere opprinnelsen til det ferdige produktet og tilsetningsvarer i produksjonen. Aktuell underdokumentasjon er erklæringer om opprinnelse fra underleverandører, kjøpsfakturaer, inngående opprinnelsesbevis, konkrete bevis til fremstillingsprosesser, produktkalkyler og landings- og sluttsedler.

Selve dokumentasjonen kan være mappebasert for den enkelte transaksjon eller ved et generelt krav til kobling mellom kjøp og salg ved referanse i salgsfakturaen til opprinnelsesdokumentasjonen for eksempel. en sluttseddel. Ved foredling av råstoffet må det etableres en entydig kobling mellom kjøp og salg gjennom alle prosesser og ved uttak fra lager må det dokumenteres en positiv beholdning av opprinnelsesfisk

Tolletatens godkjenning av eksportører med tollpreferanser og selve dokumentasjonssystemene ville ved innføring av et kjedesporingsystem innebære betydelige lettelser både for eksportør, underleverandører og for tolletaten. De tre kontrolletatene Skattedirektoratet, Toll- og avgiftsdirektoratet og Fiskeridirektoratet har inngått en avtale om tiltak mot ulovligheter i fiskerinæringen med de viktigste interesseorganisasjonene for produsentene, for fangstleddet og for de ansatte ("Nipartssamarbeidet"). De tre kontrolletatene har gjennom dette samarbeidet ivret for innføring av kjedesporing av felles interesse. De to andre etatene som baserer seg på den generelle lovgivningen har vanskeligere for å hjemle skjerpede sporingskrav enn i fiskeriforvaltningens sektorlovgivning.

En ser at det eksisterer dokumenter som oftest følger fisken, og dels dokumenter som kan spores tilbake til mottager ved landing. Problemet er imidlertid at fisken ofte ikke kan spores tilbake til seddel ved landing som er det dokumentet vi kan kontrollere mot. En mangler dessuten hjemler for at sporingsdokumentasjon skal følge fisken samt for mulige sanksjoner dersom slike dokumenter mangler.

Eksisterende regelverk ser ut til å gi en tilfredsstillende mulighet til sporing, kontroll og sanksjon inntil landingstidspunktet. Etter landingstidspunktet har en ikke den samme mulighet til å spore fisken. Dette innvirker på kontrollene og resultatet av disse, og medfører sann sett en slags forskjellsbehandling i næringen. Det er større sannsynlighet for å bli rammet av et lovbruddet dersom du har din næringsvirksomhet på havet enn dersom du er næringsaktør på landsiden. I henhold til prinsippet om en horisontal kontroll ønsker Fiskeridirektoratet å ha mulighet til å kontrollere og sanksjonere langs hele næringsveien for fisken fra hav til konsument i Norge eller til utlandet.

Et regelverk for sporing av fisk enten denne befinner seg på et fjernlager for en bedrift, innad i samme AS, på veien eller i en ny bedrift så er behovet det samme. Det anses derfor hensiktsmessig at situasjon 1 og 2, sporing ved forflytning etc innad i en bedrift og sporing hele veien i næringskjeden etter landing, samles i samme hjemmel. Fiskeridirektoratet anser § 8-6 i forslaget å være egnet sted for en sporingshjemmel, fortrinnsvis en ny § 8-6, første ledd. Krav til den som mottar, oppbevarer eller omsetter

fisk bør være tilsvarende for alle de aktører som er i besittelse av fisk eller dokumenter om fisk på veien fra havet tilkonsumet.

Fisken må ha sporing som entydig kan føres tilbake til landings- eller sluttseddel og derved fisker. Det vil også være behov for en sporing i ettertid via dokumentene. Alle næringsaktører som er en del av fiskerinæringen må derfor kunne pålegges i forskrift å oppbevare dokumenter med entydig sporing til slutt- eller landingseddel en periode etter forretningen fant sted. Det kan være naturlig å stille tilsvarende krav som en i dag har til oppbevaring av fangstdagbok og til slutt- og landingssedler.

Når fisken er pakket vil det være aktuelt ved forskrift å pålegge at opprinnelsen til fisken mv fremgår både av emballasjen og dokumentene som følger fisken. Kravet til dokumentasjon må også gjelde innad i en bedrift slik at all fisk som forflyttes eller lagres separat fra hovedmottaket entydig kan spores tilbake til landing og den seddel som er utfylt. Plikten til å merke fisken og utarbeide dokumenter som følger fisken må inntre straks etter landing slik at også mottaksbedriften rammes dersom de ikke har tilstrekkelig merking eller følgedokumenter når fisken påtreffes under lagring, produksjon eller transport internt i bedriften.

Dokumentene må følge fisken hele veien slik at uansett hvor fisken påtreffes; under transport, produksjon eller lagring skal en kunne spore fisken tilbake til det dokument som ble utstedt ved landing og derved til mottager og fisker.

Ut fra prinsippet om horisontal og rettferdig kontroll i hele næringskjeden er det av like stor viktighet at en hvilken som helst næringsaktør på fiskens vei innehar og kan gi opplysning om fisken og hvilken landing denne stammer fra som det f.eks. fisker og mottager kan. § 8-6 første ledd bør derfor utformes slik at den rammer alle mulige tenkelige næringsaktører i kjeden enten de selv berører fisken fysisk eller bare driver forretning via dokumentene og elektroniske hjelpemidler. Dokumenter om fisk må i denne sammenheng også inkludere elektroniske dokumenter.

Under innledningen på kapittel fire omtales et fangsdokumentasjonssystem for Patagonsk tannfisk. Dette er ett eksempel på hvordan en kan dokumentere opprinnelse. Ytterligere eksempler på sporing kan ettersendes dersom det er ønskelig.

Behovet for sporing sett i forhold til mattrygghet og kvalitetskontroll harmonerer helt med de krav som presser seg frem som markedsrett knyttet til behov for kunnskap om opprinnelse og kvalitet.

4. HJEMMEL FOR Å BESKYTTE MARINE ARTER SOM DET HØSTES ELLER HANDLES MED I STRID MED NOEN STATS REGELVERK ELLER INTERNASJONALE AVTALER

Fiskeridirektoratet vil i det følgende begrunne og foreslå en ny bestemmelse i havressursloven. Bestemmelsen er ment å dekke et nytt område i forhold til eksisterende bestemmelser og bestemmelser som ellers er foreslått. I dag finnes de fleste reglene på dette området (hjemlene) i fiskeforbudsloven. En enkeltbestemmelse finnes i kystvaktloven § 30 om håndheving ved bevaring og forvaltning av vandrende fiskebestander mv. Det kan synes som om denne bestemmelsen også dekkes av § 7 i fiskeforbudsloven. I forslaget til ny havressurslov er det allerede foreslått en ny

bestemmelse plassert som § 2-9. I tillegg til dette fremmes det en Ot.prp. i disse dager om endringer i fiskeforbudsloven.

Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at en i forbindelse med det videre arbeidet med havressursloven må samle alle bestemmelser på dette feltet et sted. Slik en ser det forligger det to alternativer. Det ene er en plassering i havressursloven og det andre er en plassering i fiskeforbudsloven. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at en samlet plassering i havressursloven er det beste alternativet. Plasseringen er det mest naturlige sett utenfra og den vil løse alle spørsmål om sanksjoner. En plassering i fiskeforbudsloven vil fordre at denne lovens sanksjonshjemler omarbeides fullstendig for å oppnå en likhet i sanksjonsnivået. Fiskeforbudsloven vil etter dette kunne stå igjen med rene forbud rettet mot utenlandske aktører.

Viltlevende marine arter vil ofte forvaltes av flere stater i fellesskap. I tillegg vil handel, transport og produksjon ofte skje på tvers av landegrensene. En effektiv ressurskontroll fordrer stor grad av avtaler, felles regelverk og gjensidig hjelp.

De fleste lover og forskrifter i medhold av disse gjelder kun innenfor statens jurisdiksjonsområde og utlendinger som befinner seg der. Graden av samarbeid med andre stater om kontroll har økt jevnt siden tidlig på 90-tallet. De hyppige møtene og gjensidig utlevering av informasjon har gitt økt kjennskap om hva som representerer et lovbrudd i andre land. Dersom en i Norge avdekker handel eller transport av f. eks en fredet art eller fisk en vet må være svart fisk fisket i et annet land, f. eks fordi det er stopp i fisket, har en liten muligheter til å handle utover å varsle angjeldende stat.

Tilsvarende kan en i forbindelse med grenseoverskridende kontroller i samarbeid med andre stater avsløre norske aktører som befinner seg utenfor norsk jurisdiksjonsområde og som begår eller medvirker til lovbrudd i et tredjeland. Heller ikke her kan norske myndigheter handle på annen måte enn å varsle angjeldende stat om lovbruddet.

For å øke effektiviteten i å avdekke lovbrudd i forskjellige land er det i visse saker inngått avtaler om vern som signeres av flere stater. Patagonisk tannfisk har en så høy kvalitet og førstehandsverdi (ca 100kr/kg) at den blir spesielt interessant å høste og handle med svart på tvers av landgrensene. I CCAMLR ble det enighet om et fangstdokumentasjonssystem for Patagonisk tannfisk.

Utgangspunktet for arbeidet med etableringen av et slikt system var at det skulle bygge på flaggstatsprinsippet, være forenlig med internasjonale handelsregler, være effektivt og enkelt å implementere.

Hensikten med etableringen av systemet er å overvåke internasjonal handel med Patagonisk tannfisk. Siden Patagonisk tannfisk fanges både innenfor og utenfor CCAMLR-området må det gjennom de tiltak som iverksettes godtgjøres at Patagonisk tannfisk som importeres til et CCAMLR-medlem er tatt i samsvar med CCAMLR's regelverk eller er tatt utenfor CCAMLR-området. For å møte denne målsettingen vil det bli krevet at et fangstdokument skal følge fangst som landes, omlastes eller importeres til et CCAMLR-medlem.

Det er utarbeidet et eget format for fangstdokument. Dette blir utstedt av flaggstat til fartøy som er autorisert for fiske etter Patagonisk tannfisk. Slikt dokument vil også bli utstedt til fartøy som har adgang til å motta fangst av Patagonisk tannfisk. På forespørsel fra et fiskefartøy vil flaggstat verifisere om fangsten som skal landes eller

omlastes er tatt i samsvar med CCAMLR-regelverket og vil utstyre fartøyet med et unikt nummer ved bekreftelse.

Dokumentet skal undertegnes av offentlig tjenestemann ved landing. Slik signering bekrefter at detaljene vedrørende fangsten samsvarer med det som er anført på dokumentet. Dersom det foretas delleveranser skal kopier av dokumentet følge alle deler av fangsten. Originaldokumentet skal returneres til flaggstat som igjen vil sende kopi til CCAMLR-sekretariatet. Kopiene av dokumentet som ble overlevert hver mottaker må følge fangsten.

Japan er den absolutt største importør av Patagonisk tannfisk. Det var nettopp Japan som hadde de største problemene i forhold til etableringen av ordningen, særlig i forhold til at systemet ikke skal være i strid med internasjonale handelsregler. Slik fangstdokumentasjonssystemet nå fremstår, er det akseptabelt også i forhold til japanske interesser.

For Norge vil systemet ha en begrenset effekt da vi for tiden bare har ett fartøy som fisker Patagonisk tannfisk. Imidlertid er det i japansk importstatistikk registrert noen kvanta fra norske eksportører. Det antas at dette er en såkalt re-eksport (at norske aktører har kjøpt et parti Patagonisk tannfisk og videre-eksportert det til Japan). Regelverket tar høyde også for denne type virksomhet. Vi har ikke vært i stand til å avdekke hvem som står bak denne eksporten da Patagonisk tannfisk for tiden bare registreres som «annet» i statistikkammenheng. Norske tollmyndigheter er bedt om å etablere egen HS-kode for tannfisk slik at den kan identifiseres ved eksport. Vi kan heller ikke se bort fra at Patagonisk tannfisk kan ønskes importert til Norge i fremtiden.

Når det gjelder forholdet til fartøy og de plikter som ligger i regelverket, vil slike kunne pålegges med hjemmel i § 9 i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. CCAMLR-regelverket inneholder svært detaljerte regler for hvordan skipper skal fylle ut dokumentet. Videre er det lagt til Fiskeridirektoratet å fastsette spesielle regler samt administrere ordningen ved et potensielt fiske.

Regelverket inneholder altså også forpliktelser for CCAMLR-medlemmer ved import og eksport av Patagonisk tannfisk. Regelverket som er implementert i Norge er hjemlet i § 1 i lov av 6. juni 1997 nr. 32 om innførsel- og utførselregulering. Fangstdokument skal følge varen ved import og eksport.

Det er fastsatt spesielle regler for hvilke opplysninger som skal påføres fangstdokumentet ved eksport. Fiskeridirektoratet har ansvar for å utstede skjema og kontrollere at opplysningene på skjemaet er korrekte.

Gjennomgangen av regelverket for patagonisk tannfisk viser hvordan stater kan hjelpe hverandre med ressurskontrollen av en utsatt art. For tunfisk er det vedtatt en lignende avtale, men der har Norge så vidt en vet ennå ikke implementert regelverket med den følge at det ikke kan håndheves.

For å oppnå effektivt vern vil stater måtte samarbeide om beskyttelse mot ulovlig uttak av marine arter og etterfølgende omsetning av denne. Etter dagens regelverk må en da inngå avtaler med andre stater på forskjellige arter og deretter implementere et felles regelverk i norsk regelverk. Dette vil medføre en tid- og arbeidskrevende prosess.

Problemet gjelder heller ikke bare spesielle arter, men også generelt svart fiske som f. eks svart russertorsk som transporteres via Norge.

I USA var en tidlig ute med et regelverk som tar sikte på å hindre at noe som er ulovlig i hvilket som helst land kommer inn på amerikansk jurisdiksjonsområde. Allerede år 1900 ble den første Lacey act vedtatt i USA. Den første loven var knyttet til omsetning av ville fugler. I 1926 ble fisk tilføyd loven. En har siden dette hatt flere større endringer bl.a på sanksjonssiden og i dag er Lacey act knyttet til "fish, wildlife and plants" ref. U.S.Code Collection, title 16, kapittel 53, §§ 3371-3378. Loven har svært vide definisjoner f.eks er wild animal, "dead or alive.", "including any part, product, egg or offspring thereof.". ref. § 3371, a.

Det spesielle med Lacey act er at den ikke anklager lovbrøyteren for det underliggende lovbruddet i flaggstaten, men for å ha importert det illegale produktet til USA. For å lage loven effektiv er også definisjonen av "import" svært vid:

"To land on, bring into, or introduce into, any place subject to the jurisdiction of the United States, whether or not such landing, bringing, or introduction constitutes an importation within the meaning of the customs laws of the United States." Ref. 16 U.S.C. 3371 b.

Loven retter seg direkte mot målet som er ulovlig høstede arter som det handles med innad i landet eller på tvers av landegrensene. Loven retter seg mot to hovedforbud, at det er forbudt å besitte arten på amerikansk territorium og at det er forbudt å merke falsk. Forbudet rettet mot å besitte i § 3372 er slik beskrevet:

- "It is unlawful for any person to import, export, transport, sell, receive, acquire, or purchase in interstate or foreign commerce any fish or wildlife taken, possessed, transported or sold in violation of any law or regulation of any State or in violation of an foreign law."

og falsk merking:

- "It is unlawful for any person to make or submit any false record, account, or label for, or any false identification of any fish, wildlife, or plant which has been, or is intended to be ...n of any fish, wildlife, or plant which has been, or is intended to be."

Lacey act anses i USA som "recource related". Med det menes at vern av ville arter er hovedformålet med loven. Men det fremgår av forarbeider og praksis at loven også har andre formål som statlige avgifter, toll skatt etc er tilleggsformål.

For at en skal kunne håndheve på grunnlag av loven må det foreligge et bevis for at fangsten av den marine arten representerer et lovbrudd i flaggstaten. Beviset kan være en bekreftet kopi av loven eller det dokumentet i flaggstaten som bekrefter lovbruddet f. eks en manglende lisens, stopp i fisket eller lignende Dersom slik bekreftet kopi e.l. ikke foreligger må en ty til ekspertuttalelse.

Det er verdt å merke seg at forbudet retter seg mot "any person".

Når det gjelder straff og sanksjoner for å besitte fisken i USA har en flere muligheter avhengig av den situasjon som foreligger ref. § 3373. En har administrative sanksjoner knyttet til bøter med en maximum grense på 11.000 dollar per straffbart forhold for de største sakene. Kravene til rettsikkerhet for aktør som rammes er tilsvarende de som følger av den norske forvaltningsloven med krav til utredning, forhåndsvarsel og klage. De administrative sanksjonene kan fattes på objektivt grunnlag altså uavhengig av skyld eller kunnskap. Dette ligner på de sanksjoner en i dag har med hjemmel i lov om saltvannsfiske §§ 7 og 11 om administrativ inndragning av ulovlig fanget fisk eller verdien av denne.

Loven har imidlertid også strafferettslige reaksjoner dersom det kan bevises at lovbruddet skjedde med viten og vilje, ”knowingly”, og verdien av varen er over en minstegrense på 350 dollar. Maximum straff er satt til 5 års fengsel. Det fremgår også at aktør kan rammes av både administrativ sanksjon og straff for samme forhold.

Den siste mulige sanksjon den amerikanske Lacey act har er tap av rettighet som å miste lisens, rettighet for fartøy e.l. tilsvarende det en har i Norge.

Erfaringen i USA med Lacey act er at den er effektiv, men kanskje har for lav maksimum bot på den administrative sanksjonen. Det kan lønne seg å begå lovbruddet. Den strafferettslige sanksjonen vil ofte ikke kunne nyttes fordi det ofte vil være vanskelig å påvise forsett. Et annet problem har vært at en tradisjonelt sett har mest tiltro til ”logbok” bevis slik at Lacey act får en litt annen oppfølging enn tradisjonelle lovbrudd. Dette kan representere en utfordring for den lokale kontrollør eller politi.

Lacey act er en måte å hjelpe hverandre på tvers av landegrensene. Dersom mange land hadde en slik lov og en øker gjensidig informasjonsutveksling vil en sammen kunne få til et mer effektivt kontrollapparat. Nettet vil på et vis snøre seg sammen rundt aktøren som ønsker å begå lovbrudd. En slik tanke er svært forenlig med det internasjonale apparat en er i ferd med å bygge opp for å verne ressursene i havet. De store viktige ressursene i havet forvaltes av flere stater i fellesskap og manglende kontroll hos noen land lager konkurransevridning i markedet.

Innad i Norge har en sett at samarbeid mellom kontrolletater som Fiskeridirektoratet, toll- og skattevesenet eller mellom salgslagene, Kystvakten og Fiskeridirektoratet har lagt grunnlaget for mer effektive kontroller. Næringen selv og salgslagene sier at færre begår lovbrudd i dag fordi det krever for mye. Antallet kontrollelementer og sammenligningen av forskjellige kontrolletaters informasjon gjør det stadig mest slitsomt å høste og handle ”svart”.

Som eksempel kan nevnes at en på nittitallet ofte opplevde at en trailer med fisk var fulgt med flere sett dokumenter vedrørende toll, skatt og fiskekvalitet og fraktbrev, men der det var flere forskjellige vekter oppgitt på fisken i bilen. Ingen sjekket disse opp mot hverandre så lenge de nødvendige dokumenter forelå. Tilsvarende opplevde en ofte at melding til salgslaget om fisk som skulle landes oppga en annen mengde fisk en fangstdagboken til tross for at de var ført på samme tidspunkt. Slike avvik ser en mindre av i dag. Aktørene vet at kontrolletatene samarbeider.

På samme måte kan en i dag avdekke fisk som en vet representerer et lovbrudd i et annet land, men kan lite gjøre annet enn å varsle flaggstaten. Gjennom de omfattende kontroller av svart russisk fisk som de senere år er gjennomført av Fiskeridirektoratet

har en ved flere tilfeller avdekket at norske aktører deltar aktivt på mange plan med å muliggjøre videre salg av den svarte fisken. Aktiviteten kan skje innad i Norge eller via datterselskaper eller utenlandske selskaper de er medeiere i utenfor norsk jurisdiksjonsområde, men gjerne slik at norsk aktør sitter i Norge og styrer prosessen. Det norske bidraget kan være knyttet til handel, transport, dokumentfalsk f. eks for å lage ny opprinnelse for fisken for å skjule kvotejuks samt omgjøring fra et fiskeslag til et annet. Det oppleves som svært utilfredsstillende sett fra norsk ståsted, men like mye ovenfor den fornærmede stat, at norske myndigheter ikke kan påtale og straffe de norske aktører som muliggjør omsetningen av svart fisk i tredjeland.

Den norske regelen for heleri, straffelovens § 317 dekker noen av de tilfeller en her har beskrevet, men vil på ingen måte være fullgod for de situasjoner en står ovenfor. En foreslår at Norge vedtar en Lacey act lignende regel i den nye Havressloven. Slik hjemmel anses som en naturlig oppfølging av det internasjonale samarbeidet om regulering og kontroll av de viltlevende marine ressurser. De senere tids kontrollerfaringer, som Electron saken og avsløringene om det store russiske overfisket i Barentshavet, har i enda større grad vist at en må samarbeide på tvers av landegrensene.

En foreslår en ny regel i kapittel 2 om beskyttelse av høstingsgrunnlaget, § 2-12. Med utgangspunkt i den amerikanske Lacey act har flere stater i Stillehavet vedtatt lignende regelverk. Norge, som en stor fiskerinasjon, og foregangsland på fiskeriforvaltning kan utforme en regel med utgangspunkt i Lacey act. De erfaringer en har opparbeidet med regelverket for Pantagonisk tannfisk kan nyttes for å utforme detaljregler. En har sett hen til måten å håndheve, organisering i flaggstaten og svært viktig en har utarbeidet et formular som ikke strider mot internasjonalt regelverk for handel.

Regelverk knyttet til å ramme norske statsborgere i utlandet, som deltar i omsetning eller transport av ulovlig fisk er på en måte en annen side av samme sak. Det anses derfor naturlig å ha dette forbudet i samme regel, §2-12, annet ledd.

Det anses hensiktsmessig at selve forbudet står i lovs form, men at Departementet kan utarbeide detaljregler knyttet til håndhevelse, hva slags formular, administrativ sanksjon samt mulighet til å holde fisken tilbake en kort periode inntil en har fått et bekreftet dokument fra flaggstaten som viser at fisken representerer et lovbrudd i flaggstaten.

Dersom den foreslåtte regelen i § 2-12 gjennomføres forutsetter det at justeringene i § 1-2 andre ledd om lovens saklige virkeområde utvides med ordene import og eksport.

Fiskeridirektoratet antar at § 1-4 tredje ledd vil gjøre regelen gjeldende for utlendninger som befinner seg i Norge og § 1-4 annet ledd for norske statsborgere som befinner seg utenfor norsk jurisdiksjonsområde.

§ 2-7 første ledd må utvides for å gjøre bruk av administrativ inndragning mulig ved brudd på forbudene i § 2-12.

5. NOEN TILLEGG TIL EKSISTERENDE HØRINGSSVAR FOR Å EFFEKTIVISERE KONTROLLGJENNOMFØRINGEN

Fiskeridirektoratet har i forbindelse med den senere tids kontrollgjennomføringer hatt stor fokus på effektivitet. Det store antall kontroller som burde vært gjennomført sammen med begrensede ressurser har tvunget frem en detaljert gjennomgang av hvor en kan spare tid under kontrollgjennomføringen. En gjennomgang av NOU 2005:10 samt Direktoratets høringssvar har vist at det er behov for visse justeringer for å oppnå en effektiv kontroll.

Selv om Fiskeridirektoratet ikke har politimyndighet har en i lang tid hatt anledning til å stanse fiskefartøy i forbindelse med kontrollutøvelse. Utfra fokus på en horisontal kontroll og rettferdig kontroll anses det ikke riktig at næringsaktører på havet må tåle mer enn næringsaktører på land. Det anses naturlig at Fiskeridirektoratet av hensyn til effektiv kontroll og lik mulighet til kontroll på sjø og land gis mulighet også til å stanse transportører på sjø og land i forbindelse med kontroll.

Tollvesenet, som kontrollerer avgifter kan med hjemmel i tollovens § 11 nr.2 stanse transportører for kontroll. Fiskeridirektoratet, som kan avdekke en hel trailer med svart fisk, bør ha et like legitimt behov som tollvesenet til å stanse transportør for kontroll. Kontrollavsløringer viser at transportørleddet er vesentlig for å muliggjøre svart omsetning av fisk og bør vies større oppmerksomhet i fremtiden.

Kontroll av regnskapene i større selskaper vil i fremtiden bli stadig mer omfattende. Det vil kreve lenger tid, kanskje flere dager eller flere uker og stadig flere mennesker vil være involvert i den enkelte kontroll. Dersom regnskapsmaterialet ikke kan kreves utlevert innebærer dette at mange mennesker over tid må reise til det enkelte selskap. Dette vil normalt være svært dyrt og upraktisk. I tillegg kommer at kommunikasjonen mellom de som deltar i kontrollen i stor grad vil være hemmet av at selskapets representant hele tiden vil være til stede. I kontrollfasen hvor man kommer over ting er det viktig for kvaliteten på kontrollen at deltakerne kan diskutere mulige motiver for det avdekkede forhold, for raskt å kunne beslutte om det er noe å gå videre på.

Ved kontroller sammen med skatt- og tolletaten, som Fiskeridirektoratet samarbeider mye med, vil de to andre etatene be om å få permer etc. utlevert for å gjennomføre kontrollen utenfor bedriften. Fiskeridirektoratet må da enten gjennomføre kontrollen i bedriften eller ta en rekke kopier som kan være byrdefullt og unødvendig sett i ettertid både for kontrolløren og bedriften. Det er ingen grunn til at Fiskeridirektoratet ikke skal ha tilsvarende hjemmel. Ved samarbeidskontroller innebærer denne ulikheten en ulempe, det skaper ubalanse mellom samarbeidspartene.

I dag har Fiskeridirektoratet betydelige utfordringer med effektiv gjennomføring av omsetningskontroller. Dette skyldes mange forhold. Blant annet kan nevnes at fiskerinæringen utvikler seg mot større enheter. Den enkelte virksomhet fusjonerer eller kjøper opp andre fiskemottak og fiskeforedlingsbedrifter, samtidig kompleksiteten og mengden av dokumentasjon. Fiskeridirektoratet har behov for en mer effektiv måte å håndtere informasjon under kontrollgjennomføringen.

Både hjemmel for å kunne stanse transportører og hjemmel for å kreve regnskap og andre kontrolldokumenter utlevert er begrunnet i en mer effektiv kontrollgjennomføring. Hjemmel for å stanse transportør vil i tillegg gi en større likebehandling av næringsaktører på sjø og land. Begge hjemlene hører naturlig hjemme i § 12-2, 4.ledd om Gjennomføring av kontroll. Fiskeridirektoratet må utarbeide

retningslinjer til sine kontrollører slik at både stans av transportører og utlån av dokumenter skjer med minst mulig byrde for næringsaktør.

6. FISKERIDIREKTORATETS TILLEGGSFORSLAG TIL ENDRINGER I LOVUTKASTET

§ 1-2 andre ledd (endret) foreslås å lyde:

Loven gjelder også ved omlasting, lossing, levering, landing, mottak, transport, produksjon, oppbevaring, omsetning, *import og eksport* for å kontrollere at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven overholdes. Loven gjelder også ved kontroll av om bestemmelser om andre staters lover blir overholdt og ved kontroll av om avtaler Norge har inngått blir overholdt.

§ 2-7 første ledd (endret) foreslås å lyde:

Fangst eller verdien av fangst som er høstet i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven eller lov av 26.mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst, er Havressursfondets eiendom uten hensyn til om forholdet medfører straffeansvar. Tilsvarende gjelder dersom plikt til å gi opplysninger om fangsten gitt i medhold av lovens kapittel VIII ikke er oppfylt *og ved overtredelse av §§ 2-9 og 2-12.*

§ 2-12 (ny), foreslås å lyde:

§ 2-12 Overtredelse av annen stats regelverk eller internasjonal avtale.

Det er forbudt å importere, eksportere, transportere, omsette, lagre eller motta levende marine arter og tilhørende genetisk materiale som er høstet, behandlet, transportert, solgt eller mottatt i strid med noen stats regelverk eller internasjonal avtale som Norge er part i.

§ 8-6, første ledd (endret) foreslås å lyde:

Departementet kan ved forskrift pålegge enhver som mottar, transporterer, oppbevarer, produserer eller omsetter fangst å gi eller inneha opplysninger om fangsten *eller dennes opprinnelse* til myndighetene. Det samme gjelder når fangst omsettes til annet fartøy.

§ 12-2 andre ledd (endret):

Fiskeridirektoratet skal gies uhindret og umiddelbar adgang til regnskap, relevante dokumenter, gjenstander og opplysninger hos enhver som omfattes av førts ledd. *Regnskap, relevante dokumenter, gjenstander og opplysninger kan kreves utlevert.*

§ 12-2 fjerde ledd (endret) foreslås å lyde:

Fiskeridirektoratet kan under utøvelse av kontroll gi pålegg om å stanse pågående aktiviteter i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til gjennomføring av kontrollen.

Fiskeridirektoratet kan gi pålegg om å trekke redskap og stanse fartøy og *transportmidler*, og selv trekke redskap og forankring til slike. Fiskeridirektoratet kan av hensyn til kontrollen plombere redskap og oppbevaringssteder for viltlevende marine ressurser, dokumenter eller andre relevante gjenstander.

Med hilsen

Peter Gullestad

Kopi til:

Gunnstein Bakke

Aksel Eikemo

Einar Ellingsen

Sigmund Engesæter

Fiskeridirektoratet Region Sør

Postboks 286

4379 EBERSUND

Fiskeridirektoratet Region Vest

Postboks L

6701 MÅLØY

Peter Gullestad

Terje Halsteinsen

Liv Holmefjord

Terje Løbach

Lisbeth Plassa

Hanne Rasch

Region Finnmark

Postboks 403

9811 VADSØ

Region Møre og Romsdal

Postboks 1323, Sentrum

6001 ÅLESUND

Region Nordland

Postboks 323

8001 BODØ

Region Troms

Postboks 940

9259 TROMSØ

Region Trøndelag

Postboks 1225,
Pirsenteret

7462 TRONDHEIM

Per Sandberg

Arne Wåge